

631-509/19

31.12.2019.

На основу члана 30. Статута општине Књажевац – Пречишћени текст („Сл. лист општине Књажевац”, број 6/2019) и члана 12. Одлуке о промени оснивачког акта Завичајног музеја у Књажевцу, ради усклађивања са законским прописима („Сл. лист општине Књажевац”, број 25/2016 и 28/2016), Скупштина општине Књажевац, на седници одржаној 30.12.2019. године, донела је

РЕШЕЊЕ

I

ДАЈЕ СЕ сагласност на Програм рада Завичајног музеја Књажевац за 2020. годину са финансијским планом, број 631- 471/19 од 13.12.2019. године, који је усвојио Управни одбор Одлуком број 631- 476/19 од 17.12.2019. године.

II

Решење ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном листу општине Књажевац“.

III

Решење доставити: Завичајном музеју Књажевац, Одељењу за привреду и друштвене делатности, Одељењу за буџет, финансије и утврђивање и наплату локалних јавних прихода и архиви општине Књажевац.

Број: 022 - 58/2019-01
30.12.2019. године
Књажевац

ЗАМЕНИК ПРЕДСЕДНИКА СО,
Игор Стевановић, с.р.

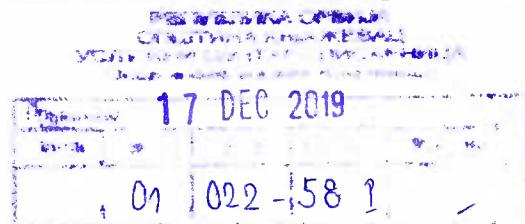
Тачност преписа оверава:

ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ

Број 631-471/19
13.12.2019 год.
Књажевац

Карађорђева 15, 19350 Књажевац, e-mail: muzejknjazevac@mts.rs, тел/факс: 019/731-407

ПРОГРАМ РАДА ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА КЊАЖЕВАЦ ЗА 2020. ГОДИНУ

ОСНИВАЧ: Скупштина општине Књажевац

ДЕЛАТНОСТ: 9102

МАТИЧНИ БР: 07301464

СЕДИШТЕ: Књажевац, Карађорђева 15

У Књажевцу,

Дана 13.12.2019. године

ПРОГРАМ РАДА ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА КЊАЖЕВАЦ
ЗА 2020. ГОДИНУ

САДРЖАЈ

1. ПРОФИЛ УСТАНОВЕ:

1.1 Историјат

1.2 Законски оквир

1.3. Организациона структура

1.4. Извори финансирања

2. ОСНОВНА ДЕЛАТНОСТ МУЗЕЈА:

2.1. Набавка музејске грађе

2.2 Чување и заштита музејске грађе

2.3 Унапређење услова излагања музејских збирки и поставки

**3. ПРОГРАМ РАДА СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ ЗА РАД СА МУЗЕЈСКИМ ЗБИРКАМА
И ПУБЛИКОМ ЗА 2020. ГОДИНУ ПО ОДЕЉЕЊИМА**

3.1 Програм рада археолошког одељења

3.2 Програм рада етнолошког одељења

3.3 Програм рада одељења за историју уметности и изложбену делатност

3.4 Програм рада одељења за едукацију и маркетинг

3.5 Програм рада конзерваторског одељења

4. ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2020. ГОДИНУ

5. ЗАКЉУЧАК

1. ПРОФИЛ УСТАНОВЕ

1.1 Историјат

Завичајни музеј Књажевац, установа културе основана 1980. са циљем да сакупља, чува, научно обрађује и представи културно благо књажевачког краја. Музеј обухвата изложбени простор од преко 1.000 квадратних метара, дворишни простор и преко 2 хектара слободне површине.

У састав музеја улазе три објекта – споменика културе:

1. Зграда Завичајног музеја у Карађорђевој 15 са сталном музејском поставком која приказује живот на овим просторима од праисторије до данас и изложбеном галеријом у приземљу зграде;
2. Музеј града у кући Алексе Аце Станојевића у Његошевој 6, у кући која је припадала значајној историјској личности, а која представља бисер архитектуре и у којој је представљен грађански ентеријер с краја 19. и почетка 20. века;
3. Архео – етно парк у Равни са школском зградом у којој је и истраживачка станица са лабораторијом за конзервацију, ретроспективном изложбом која приказује ток вишедеценијских археолошких истраживања на оближњем античком локалитету Тимасум Minus, радном просторијом и спаваоном, лапидаријумом са римским каменим споменицима и Етно-парком са аутентичним примерима стамбене народне архитектуре и привредним пратећим објектима (амбар, казаница за печење ракије) са краја 19. и почетка 20. века.

Овај комплекс Музеја на отвореном додатно је обогатио, како садржајно тако и у квалитету услуга које пружа и Музеј вина са винотеком. У власништву музеја су и Етно-кућа у Минићеву, Спомен кућа у Белом Потоку.

Током протеклих година Музеј је формирао значајан фонд од преко 25.000 експоната разврстаних у природњачко-геолошку, археолошку, етнолошку, збриску ликовне и примењене уметности и културно-историјску збирку. Неке од ових збирки проглашене су културним добрима, чиме по републичким и међународним Законима о заштити културних добара превазилазе локални карактер и добијају национални значај. Као такву посебно треба истаћи јединствену збирку двопређних чарапа – Музеј чарапа који је као засебна целина представљен у оквиру сталне поставке у Завичајном музеју у Карађорђевој улици.

У надлежности Музеја Књажевац према Решењу Министарства културе и информисања налазе се две општине: Књажевац и Сокобања и са њима око 150 села и засеока. Захваљујући оваком великом и надасве богатом терену који сведочи о животу у овим крајевима од праисторије, антике, средњег века па све до данашњих дана, бројним културним слојевима, значајним налазима и разнородном материјалу који је годинама сакупљан на овим просторима, Завичајни музеј Књажевац остварио је сарадњу са еминентним институцијама културе и појединцима у нашој земљи, почевши од високошколских установа, института, музеја, завода и других сродних организација. Музеј је, такође, остварио различите видове сарадње и са установама и

институцијама културе, науке и образовања из иностранства. Музеј је члан националне музејске заједнице – Музејског друштва Србије, Дунавског центра за компетенције, Балканске мреже музеја и припремио је апликацију за пријем у Форум словенских култура и Међународну асоцијацију музеја – ICOM.

У последњих неколико година интензивно се радило на побољшању и унапређењу квалитета рада и услуга које Музеј пружа. Пројектом санације, ревитализације и адаптације оба крила зграде Музеја у Карађорђевој улици, Музеј је добио адекватан простор за излагање модерно конципиране сталне поставке, а у складу са потребама и захтевима савремене публике. У складу са овим, велика пажња поклоњена је формирању стручних служби: кустоси за тематски одређене туре, педагошко – едукативни и креативни тим и др.

Посебан сегмент у раду Завичајног музеја Књажевац представља учешће у организацији, сарадњи и реализацији бројних културних и туристичких манифестација, сајмова и догађаја, као и организација и реализација едукативних радионица попут: „Чувара завичајног блага, Малих археолога, Завичајног појмовника, Летње школе традиционалних заната и Летње школе конзервације“.

1.2 Законски оквир

Завичајни музеј Књажевац, као централна установа у области заштите покретних културних добара и носилац музејске делатности у књажевачкој општини, обавља своје послове и задатке утврђене законом и прописима који регулишу ову област, а то су:

- Закон о јавним службама („Службени гласник РС”, бр.42/91, 71/94 и 79/05)
- Закон о култури („Службени гласник РС”бр.72/2009);
- Закон о културним добрима (Службени гласник РС, бр.7/94)
- Закон о обавезном примерку („Службени гласник РС“ бр. 52/11)
- Закон о старој и реткој библиотечкој грађи ("Службени гласник РС“ бр.52/11)
- Закон о издавању публикација („Службени гласник РС”бр.37/91; 53/93; 67/93; 48/94; 135/04; 101/05)
- Закон о ауторским и сродним правима („Сл.гласник РС”, бр.104/2009)
- Закон о раду („Сл.гласник РС” бр. 24/05, 61/05, 54/09, 75/14)
- Закон о спречавању злостављања на раду („Службени гласник РС”, бр. 36/10)
- Закон о безбедности и здрављу на раду (”Сл.гласник РС” бр. 101/05)
- Закон о јавним набавкама (”Сл.гласник РС” бр.14/15)
- Закон о рачуноводству и ревизији („Сл.гласник РС”, бр.46/06 и 111/09)
- Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја (”Сл.гласник РС” бр. 120/2004, 54/2007 и 104/2009)
- Уредба о кофицијентима за обрачун и исплату плате запослених у јавним службама, (”Сл.гласник РС” бр. 44/01; 30/02; 34/02; 69/02; 78/02; 05/05; 60/07; 54/08, ...58 од 3. јуна 2014, 113 од 17. децембра 2017 - др. закон)
- Одлука о оснивању Завичајног музеја Књажевац – Књажевац (Службени лист општина, бр.53/76 чл.103, Службени гласник 53/77, Службени гласник бр.28/77, датум оснивања 30.12.1980.)
- Одлуке о промени оснивачког акта Завичајног музеја у Књажевцу ради усклађивања са законским прописима („Службени лист општине Књажевац“ број 25/2016)
- Статут Завичајног музеја Књажевац, бр. 2 – I/98 – 3, 27.02.1998.
- Статут о изменама и допуни статута Завичајног музеја Књажевац, бр.48/1 од 01.04.2005.
- Статут Завичајног музеја Књажевац, бр. 631-30, од 01.02.2007. године
- Статут о изменама и допунама Статута Завичајног музеја Књажевац број 631-407/17 од 15.12.2017. године, Решење СО Књажевац 022-81/2017-01, од 19.12.2017. године

1.3 Организациона структура

Музей своју делатност обавља кроз рад стручне службе за рад са музејским збиркама и публиком и службе за обављање општих послова.

Послови, који се по Закону о музејској делатности и Правилнику о врсти стручних послова у музеју, сматрају стручним пословима, у Завичајном музеју обављају кустоси. Музей сада има три кустоса – археолога, етнолога и историчара уметности. Место етнолога обавља кустос етнолог на основу Уговора о раду на одређено време због адекватне обраде и презентације богате етнолошке збирке. Такође, музеј има и једног стручног радника - ликовног уредника. Овој служби припада и место музејског едукатора.

Техничку службу чине препаратор, техничар у музејској делатности и манипулант у депоу, док је у водичкој служби одређено место за једног музејског водича.

Опште административно-техничке послове обавља секретар установе. Послове одржавања објекта обавља помоћни радник: манипулант у депоу.

Књиговодствене послове за потребе Музеја води надлежна служба Општинске управе.

У музеју је тренутно у сталном радном односу 7 радника и 3 радника на одређено време што је мало с обзиром на број објекта, њихов карактер и споменичке вредности, као и због чињенице да се налазе на различитим локацијама (Завичајни музеј у Карађорђевој 15, Кућа Аце Станојевића у Његошевој 6, Архео-етно парк у Равни). Једно лице ангажовано је преко агенције за обављање послова вођења и пријема посетилаца прошле године па би и ове морало да се ангажује преко агенције или прими евентуално у радни однос на одређено време ако се стекну законске могућности. Музей би у будуће зависно од могућности требао ангажовати и једног историчара због обраде писаних исторских извора и уређења историјске збирке. Због великог простора о којем се стара музеј, издвојених објекта и локалитета Timacum Minus, требало би ангажовати још једног помоћног радника (домара-мајстора одржавања).

1.4 Извори финансирања

За обављање основне делатности, општина обезбеђује неопходна средства из буџета општине. За одређене пројекте финансира се и из буџета републике, кроз конкурсне надлежних министарстава, најчешће Министарства културе. Музей аплицира за средства и код других фондација кроз партнерске пројекте у земљи и иностранству. Својим радом (кроз допунске делатности) Музей стиче и сопствена средства.

2. ВРШЕЊЕ ОСНОВНЕ ДЕЛАТНОСТИ

2.1 Набавка музејске грађе

Завичајни музеј Књажевац свој музејски фонд попуњава откупом из средстава општинског буџета и сопствених прихода, откупом подржаним од стране Министарства културе, путем поклона, археолошког ископавања, у току истраживачког теренског рада, у току рекогносцирања терена случајним налазом.

Током протеклих година Музеј је формирао значајан фонд музејских предмета разврстаних у природњачко-геолошку, археолошку, етнолошку, збирку ликовне и примењене уметности и културно-историјску збирку. Фонд музеја се стално систематски и плански допуњује, а рад конзерваторског одељења обезбеђује даљи стручни третман новопридошлих предмета уз формирање прописане документације и фотодокументације.

Програмом за 2020. годину наставиће се са употпуњавањем и богаћењем етнолошке, археолошке, уметничке и историјске збирке. Посебно очекујемо богаћење археолошке збирке због планираних нових археолошких ископавања на локалитету Timacum Minus. Такође, употпуниће се и обновити оштећена збирка у Архео-етно парку Равна са неопходним етнолошким предметима везаним за традиционално привређивање. Поред тога наставиће се са богаћењем историјске и уметничке збирке откупом уметничких дела завичајних сликарса, рад на прикупљању завичајне грађе о уметницима и важнијим историјским личностима који су живели и радили у Књажевцу и околини.

2.2 Чување и заштита музејске грађе

Музејски предмети чувају се у опремљеним просторима - депоима. Министарство културе је у претходном периоду уложило значајна средства у опремање овог простора, тако да се сада музејски експонати чувају у побољшаним, адекватним условима. Изградња етно надстрешнице у Архео етно парку Равна је неопходна како би се збирка предмета народне радиности обновила, пошто је због вишегодишње небриге готово уништена. У току 2020. године биће настављен процес реорганизације деопа у циљу што бољег чувања и систематизације музејске грађе у складу са стандардима. Планирају се реорганизације појединачних збирки ,нове систематизације, организација смештаја грађе, рестаураторски и конзерваторски радови на најугроженијим предметима.

Конзерваторска радионица Завичајног музеја брине о стању предмета у депоима и поставкама. За 2020. годину планирана је даља конзервација предмета (посебно етнолошких) , преглед стања у депоу који прати ревизију збирки и рад на предметима који захтевају хитну интервенцију. Важан посао биће конзервација налаза са локалитета Timacum Minus који су ископани током истраживања 2019 године и реконзервација лапидаријума и предмета археолошке збирке из сталних поставки где је уочена потреба за интервенцијом. У овој години планира се и конзервација историјске збирке и збирке оружја.

2.3 Унапређење услова чувања и излагања музејских предмета

У циљу што професионалнијег и квалитетнијег обављања основне делатности планира се и изградња веће етно надстрешнице у Архео етно парку Равна која би омогућила адекватно излагање и чување традиционалних спровода и других етнолошких предмета. Улови и пројекат урађени су током 2019 године, па се ове године очекује реализација чим се реше проблеми око катастарске парцеле 2203 која је одавно откупљена или није никада пренешена.

У спаваони Архео - етно парка у Равни планира се доградња преградног зида како би се археолошки материјал заштитио и одвојио. У овој години очекујемо отварање нове поставке у доњој етажи Музеја града у кући Аце Станојевића у циљу презентације богате збирке примењене и ликовне уметности. Такође, неопходно је израдити план и пројекат за формирање мањег лапидаријума у дворишту музеја у циљу излагања и чувања споменика и спомен плоча из најразличитији историјских периода и са различитих локалитета. Пријемни депои у Завичајном музеју налазе се у лошем стању и радиће се током наредне године на њиховом побољшању док се не стекну финансијски услови за њихово потпуно реновирање и опремање. Посебно важне активности биће у делу заштите, презентације и интерпретације локалитета *Timacum Minus* које подразумевају поправку и израду приступног пута до и око утврђења и терми од шљунка, израду пешачких стаза, увођења видео надзора због великог проблема које локалитет има са дивљим копачима. Конзервација јужне капије и зидина које су откопане током археолошких ископавања у 2019 години биће приоритет за Завичајни музеј како би се заштитила од пропадања и урушавања.

3. ПРОГРАМ РАДА СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ ЗА РАД СА МУЗЕЈСКИМ ЗБИРКАМА И ПУБЛИКОМ ЗА 2020. ГОДИНУ ПО ОДЕЉЕЊИМА

3.1 ПРОГРАМ РАДА АРХЕОЛОШКОГ ОДЕЉЕЊА

3.1.1 Обрада музејске грађе

У 2020. години наставиће се са радом на обради и формирању документације о археолошким предметима пореклом са књажевачке и сокобањске територије. Осим редовне обраде музејских предмета и сређивања археолошке документације (улашне књиге, инвентарне књиге и археолошки картони) за наредну годину планира се ревизија и систематизација археолошких збирки ради ефикасније примене новог музејског програма ИСМУС. Применом овог програма обезбедиће се умрежавање свих музеја Србије.

Радиће се на изради фотографија са археолошких истраживања и на обради и конзервацији покретног археолошког материјала са археолошког налазишта *Timacum Minus* у Равни и других локалитета књажевачке и сокобањске територије.

Током 2020. године неопходно је и конзервирање металних археолошких предмета у конзерваторској радионици музеја.

3.1.2 Одржавање локалитета *Timacum Minus* и Бараница

Као и претходних година планом за 2020. годину предвиђено је редовно одржавање локалитета *Timacum Minus* и Архео-етно парка у Равни. Неопходно је прскање утврђења хербицидима који онемогућавају агресивно деловање вегетације на архитектуру утврђења *Timacum Minus* и објеката у његовој непосредној околини. Прскање хербицидима неопходно је реализовати три пута током године.

Радови на одржавању локалитета *Timacum Minus* подразумевају и редовно кошење сувишних травнатих површина у унутрашњости утврђења. Кошење је неопходно реализовати три пута на годишњем нивоу.

Осим кошења унутрашњости утврђења неопходно је ручно, тримерима очистити од вегетације саму архитектуру утврђења и грађевинских објеката уз само утврђење. Ова врста чишћења неопходно је да се реализује три пута годишње.

У оквиру одржавања налазишта *Timacum Minus* неопходно је прикупити и уклонити урушени архитектонски материјал са самог локалитета. Прикупљање и уклањање овог материјала неопходно је реализовати три пута током године.

У 2020. години планира се и реконзервација угрожених зона налазишта, која се реализује у сарадњи са Регионалним заводом за заштиту споменика културе из Ниша.

У оквиру одржавања локалитета планира се и извожење одбачене земље са старијих ископавања која се и даље налази на самом утврђењу.

Ради безбедног кретања посетилаца по налазишту за наредну годину се предвиђа уређење пешачких стази око утврђења и у унутрашњости утврђења.

Током археолошких ископавања пећине на Бараници 2017. године констатована су оштећења културних слојева и дивља депонија на самом локалитету. Да би се заштитило археолошко налазиште потребно је да се на адекватан начин затрпа археолошки ископ који није безбедан за проток посетилаца. Осим затрпавања сонде планира се обележавање самог локалитета који је од изузетног значаја за књажевачки крај јер илуструје најстарије трагове насељавања ових простора.

3.1.3 Изложбене активности

Током 2020. године планирано је гостовање археолошке изложбе „Метални предмети из археолошке збирке Музеја рударства и металургије из Бора“. Изложба илуструје најзанимљивије археолошке, металне налазе са територије општине Бор од праисторије до средњег века.

Уколико се створе услови планира се гостовање изложби музеја са којим смо потписали Уговор о сарадњи, са музејом из Румуније “Muzeul Regiunii Portilor de Fier / Iron Gates Museum”. У оквиру ове међународне сарадње планира се и организовање гостовања наше изложбе која би промовисала археолошко наслеђе књажевачког краја.

3.1.4 Теренска и студијска истраживања

Рад на монографији „*Timacum Minus* – римско утврђење“ у сарадњи са Археолошким институтом из Београда наставља се и у 2020. години, као и систематска археолошка истраживања утврђења у Равни.

У 2020. години планира се рекогносцирање са сондажним истраживањем ближе околине утврђења *Timacum Minus*. Планира се и рекогносцирање књажевачке и сокобањске територије.

Незаобилазна активност у 2020. је реконзервација угрожених зона утврђења *Timacum Minus*. Ова активност се реализује под надзором Завода за заштиту споменика културе из Ниша.

3.1.5 Издавачка делатност

У 2020. години планира се издавање водича кроз археолошку поставку на енглеском и бугарском језику. Велики прилив бугарских туриста указао нам је на дефицит промотивног материјала на бугарском језику. Штампање водича на бугарском али и енглеском језику решиће овај проблем и подићи услугу музеја на виши ниво. Штампаће се и редовни археолошки промотивни материјал којим би се додатно популарисала археологија књажевачког краја.

3.1.6 Стручно усавршавање

У 2020. години археолошко одељење ће учествовати у различитим семинарима, радионицама и стручним трибинама везаним за археологију и рад музеја. Археолози ће у 2020. години узети учешће у раду скупштине Српског археолошког друштва у Суботици.

У плану за 2020. годину је и учешће археолога музеја на међународном конгресу "Congress of Thracology: Thracing the Past - From Bronze Communities to Iron Kingdoms" који ће се одржати у Деви, Румунија од 6. до 10. маја.

Наредне године радиће се на набавци савремене стручне литературе која ће бити везана за проучавање културног блага књажевачког краја. Ове стручне публикације, часописи и реферати употпуниће фонд наше библиотеке.

Уколико се укаже прилика за учешћем на семинарима из области музеологије и археологије археолози нашег одељења би свакако узели активно учешће у складу са нашим буџетом.

3.1.7 Промотивне активности

Промотивне активности које су неопходне за презентовање археолошког, књажевачког наслеђа биће пропраћене од стране локалних, регионалних и националних радио и тв станица. Завичајни музеј има дугогодишњу успешну сарадњу са овим институцијама те ће књажевачко културно благо бити презентовано на прави начин. Интерпретација и популаризација културног блага оствариће се и кроз писање нових текстова са археолошком тематиком који се објављују у стручним и популаристичким публикацијама.

У 2020. години Музеј ће бити домаћин промоције књиге са археолошком тематиком под именом „Трибали – у археологији и историјским изворима“, аутора др Милорада Стојића.

Наредне године Музеј ће бити домаћин пројекција Смотре археолошког филма. Филмове са археолошком тематиком уступиће нам матична кућа – Народни музеј Београд.

И наредне године археолошко одељење учествоваће у манифестацији Европска ноћ истраживача која се реализује у сарадњи са Регионалним центром за стручно усавршавање Књажевац. Археолошко одељење учествоваће у још једној традиционалној манифестацији Музеји за 10 која се одржава у већини музеја широм Србије.

3.1.8 Едукативне активности

И у наредној години наставља се реализација едукативног програма „Завичајни појмовник“ који је намењен ђацима шестих разреда. Овај заједнички програм музеја и Народне библиотеке Његош представља позитиван пример како код младих освестити важност познавања и очувања завичаја. Полазници се упознају са појмовима о завичају који се низу азбучним редом. По завршетку радионице припрема се финална презентација о културним добрима књажевачког краја која се одржава у свим школама и презентује и ширем грађанству у великој сали Дома културе.

Новоуведена радионица која је прошле године надмашила очекивања „Чувари завичајног блага“ која је намењена првом разреду основне школе биће реализована и током 2020. године. Циљ радионице је да се деца првог разреда основних школа упознају са основним информацијама о музеју - шта је музеј, чиме се музеј бави, ко ради у музеју... Радионица се састоји из три дела:

1. презентација која садржи основне информације о историјату музеја, запосленима у музеју и њихова улога, о музејским збиркама
2. обилазак сталне археолошке поставке
3. бојење бојанки са акцентом на антички период

У наредној години реализациоваће још једна нова радионица под именом „Чудесни свет у праисторији“. Ова радионица намењена је деци од првог до четвртог разреда основних школа.

Током основног школовања најмањи акценат стављан је на периоду праисторије, стога је важно да се деци кроз едукативне радионице приближи период далеке прошлости нашег краја. Кроз радионицу деца ће имати прилику да се упознају са животом људи у праисторији, њиховим свакодневним пословима, са флором и фауном књажевачког краја. Радионица се састоји из три дела:

1. презентација која садржи преглед праисторијских периода књажевачког краја
2. обилазак сталне археолошке поставке праисторијски део
3. бојење бојанки/цртање са темама везаним за праисторију

Још једна радионица која се већ традиционално реализује у простору музејског депанданса Архео-етно парка у Равни под именом „Мали археолози“ биће реализована и током 2020. године. Радионица је намењена предшколцима и ученицима основних школа од првог до осмог разреда. Кроз радионицу деца се упознају са археологијом и методологијом током археолошких ископавања. Радионица се састоји из два дела:

1. кроз предавање деца се упознају са основама археологије
2. у импровизованој археолошкој сонди деца траже предмете из прошлости (реплике оригиналних археолошких предмета), након тога попуњавају археолошке картоне и врше прелиминарну обраду предмета.

Планом за 2020. годину предвиђена је и реализација едукативне радионице „Летња школа конзервације“. Археолошко одељење пружа део материјала на ком ће полазници радионице усавршавати основе конзервације.

3.1.9 Опрема

У 2020. години предвиђена је набавка зидних полица за адекватно чување археолошког материјала. За успешну реализацију археолошких ископавања неопходна је куповина квалитетног нивелира и савременијег GPS уређаја.

Амбалажа која је потребна за адекватно чување археолошког материјала - картонске кутије, најлон кесе, папирне кесе, папирна вата и хируршке рукавице биће обновљена и у наредној години. Осим амбалаже неопходно је набавити и рамове за паное изложби који би служили за гостујуће изложбе у земљи и иностранству.

У Архео-етно парку у згради школе неопходно је адаптирати простор депоа који је у овом тренутку у истој просторији са спаваоном. Како би се испоштовали музеолошки стандарди потребно је физички издвојити (преградити) простор спаваоне од простора депоа.

3.1.10 Пројекти

Наредне године планира се учешће у међународном пројекту “Regional Exchange for Fostering Intercultural Learning and Literacy - REFILL” у сарадњи са Центром Локалне демократије ЛДА Књажевац. Циљ пројекта је јачање регионалне сарадње, успостављање интеркултуралног дијалога и помирења кроз културну сарадњу на Западном Балкану. Улога нашег музеја као сарадничке институције биће саветодавна експертска подршка реализације пројектних активности на локалном и регионалном нивоу. Центар локалне демократије Књажевац је непрофитно удружење грађана настало на иницијативу Конгреса локалних и регионалних власти Савета Европе с циљем да подстиче међусекторску сарадњу социјалних актера и учешће грађанки и

грађана у животу локалне заједнице. У том контексту Музеј и наредне године планира успешну сарадњу са овом организацијом и тако директно утиче на културни развој локалне заједнице.

У наредној години предвиђен је и наставак археолошких истраживања налазишта *Timacum Minus* у селу Равна. Истраживања се реализују у сарадњи са Археолошким институтом из Београда. Изузетни налази из кампање 2019. године указали су да је неопходно наставити истраживања јер најстарије војно утврђење у долини Тимока има још пуно тога да пружи у смислу очувања и промовисања нашег завичајног али и националног културног наслеђа.

У 2020. години планирана је реализација пројекта који се односи на израду комплетне документације за конзервацију јужне капије археолошког налазишта *Timacum Minus*. Неопходна заштита овог културног добра од великог значаја захтева константну конзервацију угрожених зона. Овај пројекат реализоваће се у сарадњи са Регионалним заводом за заштиту споменика културе из Ниша.

За наредну годину планира се пројекат којим ће се обезбедити видео надзор археолошког налазишта *Timacum Minus*. У протеклој кампањи археолошких истраживања у току самих радова дивљи копачи су у три наврата оштетили културни слој на сектору јужне капије. Да би сестало на пут даљем урушавању овог културног добра од великог значаја од изузетне је важности да се обезбеди адекватан видео надзор.

Уколико се створе услови планира се покретање међународног пројекта у сарадњи са музејем из Румуније “Muzeul Regiunii Portilor de Fier/Iron Gates Museum”.

3.2 ПРОГРАМ РАДА ЕТНОЛОШКОГ ОДЕЉЕЊА

3.2.1 Музеолошке активности

3.2.1.1 Обрада музејске грађе

Рад етнолога током 2020. године одвијаће се у Музеју и на терену. Поред теренског истраживачког рада, изложбене делатности, један од важних послова биће обрада етнографских предмета.

У наредној години наставиће се са радом на научној и стручној обради и дигитализацији етнолошке збирке. Наставиће се са прикупљањем и обрадом музејских предмета, обрадом разноврсне завичајне грађе, реинвентарисањем и дигитализацијом као и обрадом података за унос у централни музејски регистар.

Планом за наредну годину предвиђено је даље употребљавање и усавршавање неопходне документације о музејским предметима књажевачког музеја, која је база даље обраде постојеће музејске грађе. Обрадиће се и новопридошли предмети кроз картоне и сву другу неопходну документацију. Предмети ће бити адекватно упаковани, обележени и смештени у депоу или приодати сталној музејској поставци.

У току 2018. године започет је рад на уносу података у јединствени информациони систем који је развио Историјски музеј Србије (ИМУС) а који је подржан од стране Министарства културе и информисања. Министарство је прописало минимални месечни унос каталогских јединица, односно инвентарних картона покретних културних добара, у базу података који сваки кустос треба да испуни. Крајњи циљ је доступност основних података о богатом културном наслеђу најширој публици у Србији и иностранству. Тако да ће и у наредној години тај обимни посао бити настављен.

Једна од важних активности у наредној години биће наставак ревизије етнографске збирке и утврђивање чињеничног стања у коме се налазе предмети, као и реорганизација смештаја музејске грађе у депоима. Том приликом биће издвојени предмети који би морали да прођу процес конзервације пре него се врате у депо Музеја. Предмете које је немогуће конзервацијом обновити и који се налазе у изузетно лошем стању, потребно је отписати кроз редован поступак који се том приликом примењује.

Планом је предвиђено и фотографисање предмета, што касније представља трајни документ о истраживању или истраженом предмету. Документација о овом материјалу биће сачувана у електронској и писаној форми.

Редовна активност у оквиру обраде музејске грађе је и конзервирање угрожених и новопридошлих етнолошких предмета од метала, дрвета, стакла и керамике у конзерваторској радионици музеја.

3.2.1.2 Изложбене активности

У току 2020. године посебна пажња биће посвећена завршетку нове поставке у доњој етажи у Музеју града у Кући Аце Станојевића. У новој поставци биће изложени предмети који, великом делом, припадају етнолошкој збирци и који ће приказати део градске културе с краја 19. и почетка 20. века.

Етнолог ће се у току наредне године укључити као стручни сарадник на реализацији изложбе о двопређним чарапама Тимока, чији је аутор Душица Живковић. Тако ће се наставити и интензивирати сарадња са Етнографским музејом из Београда.

У складу са годишњим планом Музеја за наредну годину и финансијским могућностима, предвиђено је гостовање изложби етнолошког карактера. Тако се за наредну годину предлаже гостовање следећих изложби:

1. Изложба Музеја рударства и металургије из Бора, тематски посвећена Ђорђу Вајферту, зачетнику индустрисалства, рударства и банкарства. Ђорђе Вајферт је имао велики број концесија, односно повластица баш у овом делу Србије, и у Књажевцу, који је и сам значајан рударски центар.

2. Изложба Музеја града Пераста, „Стећци Босне и Херцеговине, Србије и Црне Горе”. Ова међународна изложба посвећена је средњевековним каменим надгробним обележјима. Стећци су 2016. године уписаны на Листу светске културне баштине и природне баштине.

3. Изложба Музеја Крајине из Неготина „К'о некад у 8- мода шездесетих”. Изложба је посвећена моди шездесетих година 20. века, чији је аутор Емила Петровић, виши кустос етнолог Музеја Крајине. Такође планира се и реализација једне етнолошке изложбе у музеју „Гвоздене Капије“ у Турн Северину. Етнолог ће пружати помоћ и у реализацији изложби, како у организацији Завичајног музеја Књажевац, тако и гостујућих.

У наредној години етнолог ће наставити сарадњу са вспитним и образовним установама и пружити помоћ у стручном вођењу кроз музејске поставке.

3.2.3 Теренска и студијска истраживања

Истраживачки рад на терену ће се наставити у оквиру научно-истраживачког рада везаног за занате који подразумева рад на терену у области Тимока, Заглавка и Буџака. Посебна пажња биће посвећена преношењу знања и занатских вештина, као виду нематеријалног културног наслеђа. Све уз пратећу фотодокументацију.

Етнолог ће, у сарадњи са другим кустосима из Музеја, започети интердисциплинарну студију везану за предмете који се појављују у континуитету од праисторије до савременог доба. Пратећи одређени предмет из више аспеката, добићемо ширу слику живота на овим просторима. Истраживање ће резултирати радом који ће објединити запажања свих кустоса.

Реализоваће се и наставак етнолошке студентске теренске праксе у сарадњи са Одељењем за етнологију и антропологију, Филозофског фаултета у Београду.

Такође, наставиће се са активностима на пољу истраживања, прикупљања, документовања, очувања и презентовања елемената нематеријалног културног наслеђа са територије Републике Србије, посебно књажевачког краја. Посебан акценат биће стављен на истраживање народне медицине, која ће се обављати у сарадњи са Етнографским музејом из Београда.

У сарадњи са Етнографским музејом из Београда, етнолог ће учествовати у истраживању везаном за виноградарство и виноградарску славу Св. Трифун.

Етнолог ће током 2020. године посветити пажњу тонском и видео запису обичаја, људи и догађаја из традиционалне културе овог краја. Посебна пажња би могла да буде усмерена на обичајну праксу која је још увек активна. У оквиру едукативне делатности, неке од обичајних пракси би могле да буду приказане кроз различите презентације намењене широј публици.

Како подручје Сокобање музеолошки припада Завичајном музеју у Књажевцу, током 2020. године започеће се краће етнолошко рекогносцирање овог терена. Посебна пажња биће посвећена истраживању терена у самој књажевачкој општини.

3.2.4 Издавачка делатност

Планом је предвиђено штампање промотивног материјала који ће популарисати како Завичајни музеј Књажевац, тако и сам књажевачки крај. Оваква врста материјала оплемениће понуду и квалитет услуге нашег музеја.

Планом се предвиђа и израда каталога изложби која ће презентовати етнографски материјал са књажевачког подручја. Такође, потребно је штампати и пропратни материјал, у виду банера, плаката и позивница за гостујуће изложбе у току године.

3.2.5 Стручно усавршавање

Планом је предвиђено присуствовање на семинарима, стручним предавањима и скуповима који обрађују све актуелне теме везане за унапређење музеологије. Такође, и присуство на стручним предавањима и пројектима у организацији музеја са територије Србије, што доприноси јачању међумузејске сарадње.

Етнолог има у плану обиласак етнолошких одељења других музеја и значајних изложби.

Као и претходних година, потребно је да Музеј одвоји део средстава за набавку стручне литературе и часописа, који у многоме помажу да се стручно особље музеја усавршава на професионалном плану. Музејска библиотека се, између осталог, обогаћује и поклонима. Велики део публикација пристиче из Етнографског музеја, Народне библиотеке Србије, као и од колега из других музеја у Србији.

3.2.6 Промотивне активности

Планом за наредну годину предвиђена је реализација пројекта који ће популарисати културна добра нашег краја. Планирано је учешће у снимању разноврсних радио и тв емисија који ће популарисати рад Музеја и директно утицати на развој свести посетилаца о значају културног наслеђа и његовом чувању. Предвиђено је и редовно оглашавање о резултатима наших истраживања и реализованих пројекта.

У плану је наставак реализације пројекта „Летња школа традиционалних заната – грнчарство и двопређно плетење“. Наредне године нови полазници ће бити упознати са основама грнчарског заната као и грнчарским предметима који се налазе у сталној поставци и депоу Музеја. Промотивним материјалом о овом пројекту додатно се промовише нематеријално наслеђе овог краја. За реализацију овог пројекта потребно је да, поред средстава која добијамо од Министарства културе и информисања РС, обезбедимо и средства за сопствено учешће у пројекту.

Наставиће се сарадња са медијима на територији целе Србије, са локалним средствима јавног информисања као и са научним часописима.

3.2.7 Опрема

У плану за наредну годину предвиђена је набавка додатне компјутерске опреме која би била од помоћи за рад на терену, као и за чување постојеће теренске и научне документације, у виду преносног хард диска.

Стална потреба је амбалажа у виду картонских кутија за складиштење предмета у депоу, папирних кеса, најлоон кеса, папирна вата, хируршке рукавице као и регистратори за документацију. Подразумева се и набавка неопходног канцеларијског материјала.

3.2.8 Пројекти

За наредну годину планира се наставак пројекта „Летња школа традиционалних заната – грнчарство и двопређно плетење“. Етнолог је од самог почетка (2011.год.) имао учешће у пројекту у својству стручног сарадника, предавача и демонстратора.

Пројекат се односи на обуку полазника за примену стarih, традиционалних техника у циљу израде грнчарских производа карактеристичних за књажевачки крај, који ће се уврстити у понуду Музеја у виду сувенира.

По плану, комплетна реализација пројекта се односи на период мај-октобар 2020. године.

Предвиђено је да се наведени пројекат реализује уз финансијску помоћ Министарства културе, Завичајног музеја и СО Књажевац.

3.3 ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊА ЗА ИСТОРИЈУ УМЕТНОСТИ И ИЗЛОЖБЕНУ ДЕЛАТНОСТ

3.3.1 Основна музеолошка делатност

Одељење за историју уметности и изложбену делатност Завичајног музеја Књажевац у 2020. години као приоритетну активност имаће наставак рада на прикупљању и научној обради музејских предмета и уметничких дела, њиховој интерпретацији и презентацији. Посебно значајан део рада у наредној години представља даља научна и стручна обрада музејских збирки и дигитализација кроз програм ИМУС који је од стране Министарства културе и информисања уведен и обавезујући за све музеје у Србији и доношење Решења о категоризацији покретних културних добара према датим смерницама и усвојеним Правилницима од стране Министарства културе.

Важна активност у наредној години односиће се на очување (конзервација и рестаурација) збирки и стварање оптималних услова за чување и излагање збирки и даље унапређење услова у депоу који је у току 2015. године формиран и опремљен за потребе чувања и одлагања музејских збирки. Наставиће се са активностима реорганизације депоа (историје уметности) у Завичајном музеју у складу са међународним стандардима и програмом Ре-Орг, а којим руководи Милена Милошевић Мицић, виши кустос музеја, оспособљена кроз сертификовану обуку за тај посао а у сарадњи са другим кустосима и стручном службом музеја.

У складу са законским обавезама планирана је и ревизија и нова систематизација збирки као и реорганизација смештаја музејске грађе у депоима. Поред превентивне заштите, планирани су и конзерваторски и рестаураторски третмани најважнијих и најугроженијих дела. Планира се и урамљивање слика на платну и папиру.

Промоција и презентација збирки и програма музеја наставиће се кроз публиковање информативних текстова и стручних радова. Планира се и континуирано стручно усавршавање, стицање вишег стручног звања, учешће на семинарима и конференцијама у земљи и иностранству и набавка стручне литературе. Наставиће се са обрадом и дигитализацијом књига у музејској библиотеци.

У току 2020. године наставиће се са реализацијом традиционалних изложби и програма Завичајног музеја Књажевац као и са организацијом и приређивањем гостујућих изложби у сарадњи са другим установама културе из града, региона и земље и иностранства, у складу са техничким и финансијским могућностима, као и гостовање изложби Завичајног музеја Књажевац у другим градовима и државама у региону.

Посебан акценат биће стављен на завршетак новог дела поставке примењене уметности у доњој етажи Музеја града у кући Аце Станојевића, започет уз подршку Министарства културе и информисања 2015. и 2016. године, а према ауторском концепту вишег кустос историчара уметности а у сарадњи са стручним тимом музеја и у коаутorstvu са кустосом етнологом и ликовним уредником, препаратором и другим стручним сарадницима.

За што квалитетније обављање редовних стручних послова неопходно је наставити и са процесом стручног усавршавања кадрова и њиховог похађања семинара и курсева као и значајним конференцијама.

Наставак процеса дигитализације и имплементација софтвера за обраду музејске грађе и документације у складу са правилницима и важећим законима, као и са препорукама Министарства културе и информисања и обавезујућим квотама које је сектор за дигитализацију културних добара Министарства културе и информисања одредио представља једну од приоритетних активности.

3.3.2 Научно-истраживачки рад из области историје уметности

Планира се наставак рада на прикупљању завичајне грађе о уметницима који су живели и радили у Књажевцу и околини као и на праћењу савремених стваралаца на овим просторима и документацији о њима. Наставиће се са планским откупом уметничких дела завичајних сликара у циљу богаћења уметничке збирке. Наставак истраживања визуелне културе и примењених уметности.

Планиран је и даљи истраживачки рад на терену сакралних објеката и сакралне уметности у оквиру вишегодишњег истраживачког пројекта „Сакрална топографија Књажевца и околине“ који подразумева рад на обради података и рад на терену у области Заглавка и Тимока, фотографисање затеченог стања, обраду уметничких и предмета примењене уметности као и попис предмета и књига. Наставак овог пројекта биће реализован у сарадњи са Тимочком епархијом, а у циљу даљег припремања Споменице епархије, других стручних радова и публикација и ради припреме пратећих програма изложби.

У току године вршиће се припреме и истраживања потребе припреме изложбе (ауторског тима) "Ко те шиша?" прича о фризурама, визуелној култури и хигијенским навикама у Књажевцу, кроз векове у сарадњи са другим кустосима и сродним установама у Србији ако за то буде могућности.

Приступиће се рекогносцирању терена у циљу проналажења дела завичајних и других значајни сликара који су живели и радили у Књажевцу, попут представника руске емиграције и других. Радиће се на пописивању и документовању стања споменика и спомен обележја из минулих ратова као и на стручној обради и пописивању скулптура и других уметничких дела у јавним просторима. Теренски рад подразумева и праћење промена у градској архитектури и проучавање архитектонског наслеђа у циљу припреме изложбе о архитектури вароши књажевачке. Сарадња са Заводом за заштиту споменика културе у Нишу, Центром за музеологију и херитологију и Одељењем за историју уметности Филозофског факултета у Београду, Централним институтом за конзервацију из Београда и другим сродним и надлежним установама попут Народног музеја у Београду, Музеја примењене уметности и др.

Виши кустос историчар уметности испуњава услов за стицање вишег стручног звања те ће због тога радити на изради потребног хабилитационог рада, што је музеј у обавези да у складу са законом подржи и омогући вишем кустосу несметан рад и све остале прописане услове, као и да по стицању звања и достављању потребне документације од надлежних стручних комисија усклади коефицијент личног дохотка са важећим законима, уредбама и правилницима.

Планира се учешће на стручним и научним конференцијама и публиковање стручних радова у области музеологије и херитологије, историје уметности и примењене уметности.

3.3.3 Издавачка делатност:

За 2020. годину планира се публиковање новог водича кроз збирке Завичајног музеја Књажевац, штампа монографије под радним називом „*O Књажевцу, фотографија као сведок времена*“ обзиром на припреме за обележавање 40 година од оснивања музеја. Такође зависно од финансија пожељно је урадити и репрント неких значајнијих издања музеја попут *Конспективног прегледа историје уметности Симе Жикића* као и каталога изложби *Сима Жикић хроничар свога времена*, као и малог каталога о Драгољубу Сандићу Сандију, публиковање едукативног и промотивног материјала образовних програма музеја, промотивног материјала Завичајног музеја, пратећих каталога изложби које се реализују у току целе године као и штампа различитих штампаних сувенира, разгледница, честитки и сл. За 2020. било би прикладно обезбедити средства за израду пригодне монографије и снимање документарног филма о Драгославу Живковићу, академском сликару из Књажевца. Планира се аплицирање на конкурс Министарства културе за средства за штампу и израду монографије и снимање документарног филма о Драгославу Живковићу.

3.3.4 Изложбене активности

Традиционалне изложбе:

- „28. Дечији ликовни салон Св. Сава“, од 27.01.2020.
- „28. Вече отвореног срца“, од 14.02.2020.

Планира се и у учешће у манифестацији Музеји Србије за десет, обележавање Међународног дана музеја 18. мај и Недеље музеја на иницијативу Музејског друштва Србије и НК ИКОМ-а Србије у току маја месеца и организација пригодних гостујућих изложби и програма.

Испред Одељења за историју уметности и изложбени делатност предлажемо да се у 2020. години организује више гостујућих изложби из земље и иностранства у сарадњи са другим музејима и сродним установама културе а у складу са техничким и финансијским могућностима.

С тим у вези предлажемо следеће изложбе које би могле бити реализоване:

- Изложба цртежа књажевачког сликара Славише Мирковића;
- Гостујућа изложба Француског Института у Србији – Интерактивна изложба о културном наслеђу Француске (опционо за Обележавање Dana европске баштине);
- Гостујућа изложба „Вајар Милован Крстић“ ауторке Маре Макарић из Народног музеја у Нишу;
- Гостујућа изложба Музеја примењене уметности из Београда;
- Гостујућа изложба Природњачког музеја из Београда „Кафа“ако буде могућности у складу са буџетом и терминима (Музеји за десет у мају или неки други термин);
- Обележавање међународне манифестације „Дани европске баштине“
- Изложба Мирослава Бате Благојевића, академског сликара из Књажевца, уколико аутор буде у могућности.
- Изложба (ауторска) „О Књажевцу - фотографија као сведок времена“, и штампа пратеће фото-монографије у сарадњи са Сашом Милутиновићем и другим стручним сарадницима (крајем године);
- Припрема изложбе (ауторског тима) "Ко те шиша?" прича о фризурама, визуелној култури и хигијенским навикама у Књажевцу, кроз векове у сарадњи са другим кустосима и сродним установама у Србији ако за то буде могућности;
- Гостујућа изложба „Ретроспективна изложба Душана Адамовића“ из Народног музеја у Зајечару;
- Ауторска изложба „Трагом цртежа Симе Жикића“ која представља последњи сегмент у презентовању до сада истражене ликовне заоставштине.
- Отварање нове поставке у доњој етажи Музеја града у кући Аце Станојевића, у сарадњи са стручним тимом из музеја и стручним сарадницима;
- и друге изложбе у сарадњи са уметницима, сродним установама културе из земље и иностранства у складу са могућностима.

3.3.5 Пројектне активности:

Завичајни музеј Књажевац у 2020. години планира низ посебних пројеката у циљу што квалитетније реализације програма и њихове разноврсности. Средства за реализацију поједињих програма биће путем јавних конкурса и пројектних апликација тражена од надлежних ресорних министарстава, домаћих и страних фондација, амбасада и прекограницчких програма.

Посебно су важни пројекти који се односе на унапређење неопходне инфраструктуре за повећање приступачности посетиоцима, бољу презентацију и интерпретацију културног наслеђа књажевачког краја кроз Балканску музејску мрежу, Европске културне руте и Карпатску конвенцију (аплицирано 2018. године за средства код Норвешког фонда).

У том смислу је и активно учествовање музеја кроз чланство у Дунавском центру за компетенције и учвршћивање позиције и видљивости музеја на сертификованој европској културној рути - Пут римских царева и Дунавски вински пут али и чланство у Балканској музејској мрежи, Музејском друштву Србије, НК ИКОМ, Формума словенских земаља. Треба развијати даље програме сарадње са колегама „музеја Гвоздене капије“ из Румуније са којима је потписан Споразум о сарадњи као и садругим сродним установама из региона.

У плану је наставак рада на пројекту конзервације и рестаурације дела из уметничке збирке музеја – портрета на папиру и слика на платну и другим носиоцима. Развој пројеката који се односе на употребу дигиталних апликација и алата у циљу боље презентације и интерпретације културног наслеђа, пројеката развоја културног туризма, пројеката развоја приступачности музеја особама са инвалидитетом и маргинализованим групама и др. За поједине планиране изложбе, пројекте или активности аплицираће се код потенцијалних донатора и фондова и надлежним министарствима.

3.3.6 Институционално чланство у струковним и сродним удружењима и организацијама

Завичајни музеј Књажевац члан је: Музејског друштва Србије, Балканске мреже музеја, Дунавског центра за компетенције, Кластера образовног туризма, а аплицирао је и за чланство у Међународном савету музеја (ИКОМ), и планира се учлањење и у Форум словенских земаља, Кластер путева културе и др.

3.4 ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊА ЗА ЕДУКАЦИЈУ И МАРКЕТИНГ

3.4.1 Едукативни програми и активности

У току 2020. године у оквиру рада одељења за историју уметности а у сарадњи са другим одељењима наставиће се са реализацијом бројних дугогодишњих образовних програма попут едукативног програма „Завичајни појмовник“ у сарадњи са Народном библиотеком „Његош“ из Књажевца и ученицима књажевачких основних школа у току школске 2019/2020. године (ове године Народна библиотека „Његош“ треба да реализује програм радионице). Завичајни музеј ће ученицима књажевачких школа представити апликацију Завичајног појмовника али и друге апликације о музеју и Књажевцу. Наставиће се са пројектом „Образовна авантура Завичајног музеја Књажевац“ и израдом новог промотивног и едукативног материјала.

У плану је и сарадња са Станицом, Сервисом за савремени плес из Београда који има програм „Музеј плеса“ који би подразумевао дводневне активности, представу и радионице за децу и младе.

У плану је и наставак сарадње са васпитним и образовним установама кроз стручно вођење у току изложби, организацију допунских садржаја намењених различитим узрастима, креативне и едукативне радионице за најмлађе, расписивање наградних конкурса и посебне забавно-информативне садржаје.

Важан део образовних активности представља и припрема и штампа информативно-пропагандног и едукативног материјала прилагођеног узрасту деце и посетилаца, израда информативних паноа са илустрацијама за потребе вођења кроз објекте Музеја, бојанки, сликовница са предметима из фонда Музеја, сувенира.

У плану је и наставак и даљи развој радионица за особе са инвалидитетом кроз програм „Музеј за све – музеј за понети“ који ће бити додатно обогаћен за стручно усавршавање за рад на

приступачности музеја особама са инвалидитетом кроз програме обуке Балканске мреже музеја и друге програме стручног усавршавања.

У плану је и организација промоција књига и других стручних публикација.

3.4.2 Маракетинг и односи са јавношћу

Све планиране активности и програми Завичајног музеја биће најављени путем локалних и регионалних медија. Радиће се на формирању понуде Завичајног музеја и Етно-парка у Равни за школске екскурзије у сарадњи са водичком службом. Наставиће се добра сарадња са медијима на националном нивоу и промоција музеја и Књажевца. У плану је допуна и уређење где је потребно информативно-продајних пунктоva у објектима Завичајног музеја Књажевац.

3.5 ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊА ЗА КОНЗЕРВАЦИЈУ

3.5.1. Обрада предмета

У пријемном одељењу конзерваторске лабораторије водиће се евиденција, конзерваторско испитивање и документациона обрада приспелих и конзервиралих предмета

3.5.2. Конзерваторски третман предмета

- Конзервација предмета са археолошких истраживања 2019. године на локалитету Timacum Minus .
- Преглед и реконзервација предмета археолошке збирке из сталне поставке на којима је уочена потреба за интервенцијом:
  - Конзервација збирке етнолошких предмета, континуирано током године, на основу планиране ревизије у Архео-етно парку Равна, депоу музеја и у Музеју града Књажевца.
  - Конзервација историјске збирке оружја.
  - Теренска истраживања, израда теренске документације и прихват материјала, превентивна заштита од могућих оштећења и пропадања.
  - Реконзервација лапидаријума у Архео-етно парку Равна.

3.5.3 Летња школа конзервације

Конзерваторско одељење ће наставити реализацију пројекта „Летња школа конзервације у Равни“. Сврха пројекта је да се полазници из редова средњошколаца и студената, кроз теоретски и практичан рад, упознају са значајем очувања културних добара и са основним принципима и техникама конзервације предмета од керамике и метала. Планирано трајање школе је 10 до 12 радних дана, у зависности од расположивих средстава. Летња школа конзервације одржаваће се у Архео-етно парку Равна у току јула-августа 2020. године. Организационе припреме за реализацију пројекта почињу у јуну, а пројекат се завршава у октобру презентацијом рада Летње школе и обрадом документације.

Овим пројектом наставља се сарадња Завичајног музеја са школским установама и институцијама заштите културних добара, укључивањем у рад стручњака из других музеја

3.5.4 Летња школа традиционалних заната

Учешће у пројекту и израда публикације „Летња школа традиционалних заната у Равни - грнчарство и двопређно плетење“.

3.5.5 Конзерваторска документација

Ажурирање документације и употпуњавање базе података средстава и техника конзервације у оквиру програмске апликације ИМУС.

3.5.6 Изложбене и остале активности

Пружање помоћи приликом презентација музејског материјала.
Графичко уређење и припрема штампе пратећих изложбених и музејских публикација.

3.5.7 Стручно усавршавање

Присуство на стручним предавањима и пројектима које буде организовао Централни институт за конзервацију у Београду током године. Обилазак конзерваторских одељења других музеја и значајних изложби.

3.5.8. Услуге надлежних института и ангажовање стручних сарадника

Анализе стања предмета, процене ризика и прописивање неопходних мера техничке заштите. Конзерваторско одељење ће при реализацији овог плана укључивати у рад стручне сараднице из других институција и својим активностима наставити да афирмише улогу Завичајног музеја Књажевац у области заштите културних добара.

4. ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА КЊАЖЕВАЦ ЗА 2020.

Завичајни Музеј Књажевац финансира се средставима општинског буџета и сопственим средствима које остварује пружањем допунских услуга. Такође, значајну финансијску подршку Завичајни музеј добија кроз пројекте којима аплицира код надлежних Министарстава и других фондација из земље и иностранства. Исказана средства кроз предлог финансијског плана Завичајног музеја Књажевац усклађена су реалним потребама и износе 21.275.000,00 динара и 610.000,00 динара из сопствених прихода Музеја, и то по следећим економским класификацијама:

Екон.клас.	Опис	Буџет СО	Сопствени приходи	Трансфери од других нивоа власти
411	Плате и додаци запослених	9.560.900	200.000	0
412	Социјални доприноси	1.674.000	50.000	0
414	Отпремнине и помоћи	300.000	50.000	0
421	Стални трошкови	2.250.000	50.000	0
422	Трошкови путовања	350.000	50.000	0
423	Услуге по уговору	2.000.000	100.000	0
424	Специјализоване услуге	900.000	0	0
425	Текуће поправке и одржавање	1.000.000	0	0
426	Материјал	1.000.000	100.000	0
465	Остале дотације и трансфери	900.000	0	0
482	Обавезне таксе	20.000	10.000	0
512	Машине и опрема	600.000	0	0
515	Откуп музејских експоната	500.000	0	0
УКУПНО		21.020.600	610.000	0

Завичајни музеј Књажевац Програмским буџетирањем предвиђа средства за реализацију Програма 13. Развој културе и информисања који подразумева рад на очувању, унапређењу и представљању културно-историјског наслеђа, културне разноврсности, продукције и стваралаштва у локалној заједници као и остваривање права грађана информисање и унапређење јавног информисања.

Кроз поменути програм финансијска средства раздељена су по економским класификацијама кроз две програмске активности:

4.1 Програмска активност "Функционисање локалних установа културе"

Ова програмска активност подразумева обезбеђење услова за обављање основне делатности музеја, чији је циљ да сакупља, чува, научно обрађује и презентује културну баштину књажевачког краја, буде својеврсна лична карта града, регионални музеолошки истраживачки центар са модернизованом програмском шемом која по садржају и темама превазилази завичајне и регионалне оквире уз појачану едукативну и промотивну улогу.

Реализација научно-истраживачког рада на терену у циљу проучавања, очувања и заштите, научног тумачења, интерпретације и представљања културног наслеђа књажевачког краја кроз организацију изложби и других образовних програма намењених јавности. Организација и реализација програма заштите, презентације и интерпретације културно-историјског наслеђа, уз стварање културно-туристичке понуде и сарадњу са другим сродним установама на локалу, региону и шире.

Програмска активност се односи на редовно пословање Музеја у току 2020. године где су предвиђени сви трошкови ван примарне делатности музеја, и то за:

- **конто 411 - плате и додаци запослених (9.560.900,00** средства из буџета СО Књажевац и **200.000,00** средства сопствених прихода) и **412 (1.639.700,00** средства из буџета СО и **50.000,00** средства сопствених прихода) - односе се на примања зарада запослених у Музеју и у складу упутством за припрему буџета. Према упутству Министарства финансија средства за плату увећана су за 10%.

- **конто 414 - социјална давања (300.000,00** средства из буџета СО Књажевац) подразумева исплату социјалних давања (отпремнине и помоћи) предвиђених Колективним уговором за запослене у култури и Правилником о раду Завичајног музеја Књажевац. Средства на овој економској класификацији предвиђена су за отпремнину једног радника који би у наредној години требао отићи у пензију.

- **конто 421 - стални тошкови (2.250.000,00** средства из буџета СО Књажевац ,и **50.000,00** средства сопствених прихода) подразумева плаћање струје, воде, телефона, птт услуга, осигурања и сл. за сва три објекта у саставу Музеја.

- **конто 422 - трошкови путовања (350.000,00** средства из буџета СО Књажевац, **50.000,00** средства сопствених прихода) подразумева путовања у оквиру рада, као и учешће запослених на семинарима, програмима едукације, изложбама и др.

- **конто 423 - услуге по уговору (2.000.000,00** средства из буџета СО Књажевац и **100.000,00** средства сопствених прихода) подразумева услуге репрезентације, услуге превођења, котизације за семинаре, опште услуге, услуге штампе, правне услуге, услуге

одржавања рачунара, услуге информисања јавности, угоститељске услуге и остале опште услуге. Посебно је важно да напоменемо да се са ове позиције планира и ангажовање лица преко за то овлађећне агенције за обављање појединих група послова за потребе и несметаног рада Завичајног музеја Књажевац.

- **конт 424 - специјализоване услуге (900.000,00** средства из буџета СО Књажевац) подразумева плаћање услуга које нису обухваћене контом 423, као што су услуге културе, превоза, безбедности на раду, одржавање паркова и зелених површина, техничког прегледа возила, дератизације и дезинсекције и сл.

- **конт 425 - текуће поправке и одржавање (1.000.000,00** средства из буџета СО Књажевац и **100.000,00** средства сопствених прихода), подразумева одржавање опреме и објекта у власништву музеја. Са овог конта планира се одржавање објекта музеја, попреке на крововима објекта у Равни, израда надстрешнице у Равни, дворишта музеја у Карађорђевој 15, одржавање и поправку објектака у Минићеву и Белом Потоку, као и одржавање опреме.

- **конт 426 - материјал (1.000.000,00** средства из буџета СО Књажевац и **100.000,00** средства сопствених прихода), подразумева материјал за поправке и одржавање, канцеларијски материјал, хемијска средства за чишћење, потрошни материјал, бензин, уља и мазива и др.

- **конт 482 -порези и таксе (20.000,00** средства из буџета СО Књажевац и **10.000,00** средства сопствених прихода), подразумева плаћање пореза и такси.

- **конт 465 - умањење зараде (900.000,00** средства из буџета СО Књажевац) у износу од 10% према Упутству Владе РС.

- **конт 512 - опрема (600.000,00** средства из буџета СО Књажевац подразумева набавку рачунарске опреме, опреме за културу, опреме за комуникацију, опреме за домаћинство, уградне опреме, фотографске опреме, пољопривредне опреме.

4.2 Програмска активност „Унапређење система очувања и представљања културно-историјског наслеђа”

Научно-истраживачки рад на терену у области археологије, историје уметности и архитектуре, етнологије и културне историје ради научне обраде и израде стручне документације у циљу проучавања, очувања и заштите, научног тумачења и представљања културног наслеђа књажевачког краја. Ове активности подразумевају рекогносцирање терена, археолошка ископавања, прикупљање научне и музејске грађе и предмета, кроз откуп, ископавања, поклон у циљу систематског и планског богаћења и увећања збирки. За теренски рад неопходно је обезбедити одговарајућу заштитну опрему, алат и мерне инструменте, техничку опрему. Такође ова активност подразумева и набављање одговарајућег материјала за стварање стручне музејске документације, у виду стручних

документационих картона, улазних и инвентарних књига, набавку рачунара и одржавање софтвера за унос и обраду података.

У циљу очувања, превентивне заштите и адекватног одлагања и презентације покретних и непокретних културних добара неопходно је спровести низ поступака и захвата и створити одговарајуће услове за чување и излагање музејских предмета, што подразумева конзерваторске и рестаураторске третмане предмета, редовно одржавање просторија и услова за чување и излагање предмета, дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију музејских објекта, као и набавку одговарајуће амбалаже и опреме за чување и одлагање предмета у музејским депоима и поставкама.

Систематско увећање и богаћење збирки музеја али и књижног фонда у виду стручне литературе који помаже у проучавању и тумачењу музејских збирки и са крајњим циљем очувања, заштите и презентације покретних културних добара, неопходно је спровести низ активности на проучавању, лоцирању и евидентирању потенцијално значајних музејских предмета и спровести њихову набавку, односно откуп и укључити их у музејски фонд предмета. Такође, неопходно је пратити стручну литературу и спроводити набавку исте јер она представља једно од основних средстава за рад.

Изложбена делатност је једна од најважнијих активности музеја. Она има за циљ да представи и приближи националну и међународну уметност и културу књажевачкој публици али и да у земљи и иностранству представи културно-уметничко стваралаштво и наслеђе књажевачког краја. Реализацијом изложби ствара се и образује нова публика, повећава се број и квалитет културних садржаја у граду, повећава се број посетилаца музеја, остварује се сарадња са сродним установама и појединцима у који стварају и раде у области културе и уметности, повећава се музејски фонд. Завичајни музеј Књажевац реализује низ научно-истраживачких пројеката, бројна теренска истраживања, уметничке и културне програме, припрема и реализује изложбе и све то прате одговарајуће публикације и издања у циљу популаризације и приближавања резултата музеолошког и научног рада али и у циљу промоције културног наслеђа Србије и књажевачког краја у земљи и иностранству.

Ради што видљивијег и квалитетнијег присуства у јавности али и у циљу привлачења нове публике и нових посетилаца музеја неопходно је осмислiti и реализовati читав низ активности које се односе на презентацију и промоцију културног наслеђа књажевачког краја. Средства за ову програмску активност распоређена су по контима, и то:

- **кonto 515 - нематеријална имовина**(500.000,00 средства из буџета СО Књажевац) предвиђен је за набавку књига и откуп музејских експоната, рачунарских програма и друге нематеријалне имовине.

5 ЗАКЉУЧАК

Завичајни музеј Књажевац наставља да у току 2020. године спроводи активности у циљу остварења свог основног задатка да сакупља, научно обрађује, чува и презентује и интерпретира културно благо књажевачког краја. У току 2020. наставиће се на побољшању услова рада, модернизацији рада, побољшању услова за чување и излагање музејске грађе, побољшању квалитета услуга које музеј пружа. Интензивно ће се радити на формирању нове публике и едукацији младих нараштаја. Свим расположивим средствима настојаће се да Музеј и даље буде добро заступљен у медијима и присутан на туристичкој мапи Србије. Сталним стручним усавршавањем кадрова и радом на терену тежиће се новим сазнањима о крају, историји и обичајима.

Завичајни музеј Књажевац аплицираће за део својих активности као и за пројекте уређења и реконструкције код постојећих фондова у земљи и иностранству, укључујући и ИПА фондове и фондове страних амбасада у Србији, како би у што већој мери олакшао и унапредио пословање и програме, али и допринео економском снажењу наше општине и олакшао функционисање установе у време спровођење мера штедње.

У нади да ћете препознати наша настојања, подржати предложени програм рада Завичајног музеја Књажевац и тиме омогућити да несметано обављање основне делатности и реализацију планираних активности.

С поштовањем,

У Књажевцу, 13.12.2019.

в.д. директора Завичајног музеја Књажевац

Милан Живковић

A handwritten signature in blue ink, which appears to be "Milan Jivkovic".

ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ

Фрoј

631-476/19

17.12.2019. год.

Књажевац

На основу члана 38 Статута Завичајног музеја Књажевац, Управни одбор је дана 17.12.2019.год на 22.Седници донео следећу

ОДЛУКУ

О усвајању Програм рада Завичајног музеја за 2020.годину са финансијским планом.

I

Усваја се Програм рада Завичајног музеја Књажевац за 2020.годину са финансијским планом.

II

Програм рада из тачке I ове Одлуке доставља се Скупштини општине Књажевац на сагласност.

Завичајни музеј Књажевац
Управни одбор, дана 17.12.2019.год.

Председник Управног одбора

Марко Петровић
M. Петровић